

постають в царині наявної системи правничої освіти, вкрай важливо закріпити державний стандарт змісту правничої освіти, який має передбачати переорієнтацію з усталеної за радянського періоду нормативістської методології здобуття знань про законодавство на методологію здобуття необхідного рівня знань про доктрини, принципи та інститути права, що забезпечують дієвий захист прав людини і утвердження верховенства права.

В якості додаткової аргументації слушною є позиція В.С. Щербини, який, в аспекті забезпечення належного рівня викладання господарсько-правових дисциплін у вищих навчальних закладах, окрім розширення переліку спецкурсів господарсько-правового спрямування, також зазначив, що має відбуватися запровадження нових спеціалізацій у відповідь на потреби практики (Щербина В.С. Основні напрями удосконалення господарського права України на сучасному етапі // Проблеми розвитку науки господарського права і вдосконалення господарського законодавства. Матеріали круглого столу (м. Київ, 4 грудня 2015р.) – К.: Вид-во Ліра-К, 2015. – 254с. – С.243-245).

Підбиваючи підсумки, можна зазначити, що спеціальне поглиблене вивчення інституту, який має відношення до забезпечення гарантій прав людини, забезпечить правничій професії здатність виконувати свою суспільну функцію.

Виходячи з цього, очевидно, що першими кроками на цьому шляху має стати запровадження таких курсів як: «Міжнародні аспекти захисту права власності», «Європейські стандарти захисту права власності», «Право власності на окремі види майна» або «Особливості розгляду справ про захист права власності». Адже важливість процесуальних гарантій для захисту права власності обумовлює необхідність викладання уніфікованого курсу саме процесуального права в цій ділянці.

Сьогодні важко обійтись без обміну досвідом. Тим більше, що правові системи різних країн виявляють дедалі більшу схильність до зближення, певної уніфікації, що, зокрема, спрощує міжнародні стосунки, дає можливість гармонізувати національні галузі права. З науково-пізнавального боку вивчення зарубіжного права дає можливість теоретично осмислити провідні закономірності його розвитку, краще засвоїти своє національне право, врешті решт, підвищити культуру студента-правника в цілому. Вивчення зарубіжного досвіду захисту прав на об'єкти права власності має здійснюватися на підставі порівняльного методу. Однак порівняльно-правові дослідження мають передбачати вивчення не лише правових норм та інститутів, а й судової практики та доктрини інших країн. В кінцевому результаті підхід до викладення учбового матеріалу має бути спрямовано на забезпечення гармонізації законодавства України з правом Європейського Союзу та на виконання Угоди про асоціацію між ЄС та Україною.

СУЧАСНІ КОМПЕТЕНЦІЇ ЕФЕКТИВНОГО ЮРИСТА ТА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ У СФЕРІ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ

О.В. Мотилюк

Критерій ефективності в роботі юриста актуальний сьогодні, як ніколи. Ефективність юриста прямо пов'язана зі ступенем захисту прав та інтересів клієнта, реалізацією його свобод, як у конкретних справах так і у різних сферах суспільних відносин загалом. Судові процеси на сьогодні, як в Україні, так і у світі, у більшості випадків вимагають значних витрат ресурсів та характеризуються досить значним рівнем непередбачуваності результатів. Крім того, внаслідок розгляду спору у суді в більшості випадків інтереси однієї сторони чи обох сторін залишаються незадоволеними, що тягне за собою ряд негативних

наслідків, таких, як низький рівень виконання судових рішень, повторні звернення до судових органів з новими позовами та продовження виснажливої боротьби сторін різними, не завжди правовими, методами. З огляду на це, на пильну увагу заслуговують ті компетенції юриста, які дозволяють йому підвищити ефективність роботи з кейсом клієнта не тільки у формальному аспекті (оперуючи нормами матеріального та процесуального права, засобами доказування тощо), але і у неформальному аспекті (працюючи з емоціями та почуттями клієнта і інших учасників спору/процесу, їх інтересами, застосовуючи переговорні техніки, методи невербальної комунікації тощо).

Застосування емоційних компетенцій юристом, як доповнення до традиційних для цієї професії вмінь і навичок, дає можливість реалізації більш гнучкого підходу до вирішення прикладних завдань, економії ресурсів сторін, збереження міжособистісних та партнерських стосунків, а також превенції виникнення аналогічних конфліктів/спорів у майбутньому. Крім того, саме такі компетенції є актуальними при застосуванні альтернативних методів вирішення спорів, зокрема медіації, яка є за визначенням більш гнучкою, пластичною процедурою та потенційно адаптивною до конкретної ситуації та обставин і факторів конкретного кейсу.

Дослідження проблематики, пов'язаної із емоційною компетентністю юристів (саморегуляцією, саморозумінням, емпатією, побудовою стосунків), сутністю цих понять, особливостей їх імплементації у практичну діяльність юристів, переваг, які дають практикам ці вміння, має практичне і теоретичне значення, оскільки проблема всебічного і ефективного захисту охоронюваних законом прав і інтересів суб'єктів права гостро постає як перед системою державного правосуддя так і перед спільнотою юристів загалом. Проте, на сьогодні в Україні ми маємо досить низький рівень застосування емоційних компетенцій юристами у їх практичній діяльності та подекуди нерозуміння їх важливості та значення для ефективної роботи.

До згаданої тематики в різний час звертались у своїх працях і дослідженнях Т. Кисельова, Г. Єрмоєнко, Л. Романадзе, Н. Крестовська, С. Кононенко, І. Івашкевич, Н. Кучеренко та інші.

Проте, кількість наразі проведених досліджень вкрай мала, у проведених дослідженнях майже не враховується сучасний світовий досвід та багата практика підвищення ефективності функціонування юриста за рахунок додаткових компетенцій, що потребує врахування.

Вищезазначеним обумовлюється необхідність глибокого наукового дослідження обраної теми.

Метою дослідження є обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення окремих аспектів підготовки майбутніх юристів а також підвищення рівня обізнаності юристів-практиків із сучасними техніками та навичками емоційної компетентності.

Аналіз застосування різних аспектів емоційної компетентності (EQ) у практичній роботі юристів впливає на процес прийняття рішень, зокрема при вирішенні проблемних питань та конфліктів, можливість управління стресом, є одним із визначних індикаторів у розвитку людського потенціалу та зміцнює лідерський потенціал юриста.

Вміння керувати своїми емоціями допомагає юристам підвищити персональну продуктивність роботи у судових процесах та під час переговорів, сприяє розумінню емоцій клієнтів, опонентів, суддів та інших учасників процесу, сприяє зміцненню міжособистісних відносин та надає можливість забезпечити ефективне самозбереження, тобто запобігти професійному вигоранню та стресам.

Більш глибоке розуміння юристами значення емоційного компонента в їх діяльності а також оволодіння практичними навичками управління емоціями недосяжне в рамках існуючої системи підготовки юристів у вищій школі. Набуття таких компетенцій можливе сьогодні в Україні тільки з допомогою неформальної освіти і традиційно обов'язково включається курсів до базової підготовки медіаторів. Відповідно, навчання таким компетенціям практикують лише деякі осередки у Львові, Одесі, Києві, Вінниці та Харкові, на постійній основі чи спорадично. Зміна існуючих програм підготовки спеціалістів у вищій школі, затверджених відповідно до чинного законодавства України, є процесом складним і повільним. Разом з тим, завдяки тотальному пришвидшенню бізнес-процесів та загалом процесів життєдіяльності суспільства, змінюється потреба у характері юридичних послуг, що пропонуються на ринку.

Зважаючи на викладене, перспективним напрямом у підготовці майбутніх юристів є ознайомлення їх з аспектами емоційної компетентності (EQ) та медіацією, як сучасним методом АВС, який за своєю сутністю, серед іншого, базується на роботі з емоціями сторін, оскільки таким чином студенти матимуть можливість отримати додаткові сучасні компетенції, які підвищать їх ефективність, як спеціалістів, після закінчення навчання.

Вищевикладені пропозиції сприятимуть підвищенню ефективності навчання в галузі юридичної освіти.

ЩОДО ЗАОЧНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ВИЩОЇ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Е.А. Писарева

Тема юридичної освіти в Україні є предметом постійних обговорень в контексті якості надання правничих послуг, працевлаштування молодих спеціалістів, браку кваліфікованих кадрів. Правничі фірми влаштовують для студентів конкурси й стажування в пошуках майбутніх молодших юристів, під егідою лідерів ринку юридичних послуг проходять студентські практикуми і семінари. Водночас майбутні правники скаржаться на брак прикладних навичок та прірву між юридичною теорією та практикою, а потенційні роботодавці говорять про низький рівень як теоретичної, та і практичної підготовки молодих фахівців, відсутність елементарних професійних навичок. Серед причин, які призвели до такого стану вищої юридичної освіти, вказують зниження рівня вимог до студентів, особливо тих, хто отримує знання шляхом заочної форми навчання.

На засіданні робочої групи МОН з реформування вищої юридичної освіти, що відбулося у серпні 2016 р., тоді ще перший заступник міністра освіти і науки України І. Совсун зазначила, що «...Той рівень вимог і контролю, що є на заочній формі, не дає нам можливості говорити про перспективу отримання якісної юридичної освіти в такому форматі». Цю думку підтверджують і деякі практикуючі юристи. «Заочна форма завжди була й буде профанацією навчання... Взагалі студентам-юристам більше часу потрібно приділяти напрацюванню практичних навичок правничої професії. Однак не шляхом заочного вивчення навчальних дисциплін... Не можна за 1,5 року опанувати базові дисципліни (теорію права, цивільне та кримінальне право, процесуальні дисципліни) та ще й отримати спеціалізацію в окремих галузях права... Це тупиковий шлях розвитку юридичної освіти», – вказує адвокат, доктор юридичних наук, професор О. Яновська.

Такі позиції знайшли своє відображення в проекті Концепції вдосконалення правничої (юридичної) освіти для фахової підготовки правника відповідно до